

Malmö högskola
Lärarytbildningen
Skolutveckling och ledarskap

Examensarbete
10 poäng

Varför väljer elever till det Estetiska programmet med inriktning bild och dans?

*Why do students choose the Arts programme with concentration of
art and dance?*

Maud Sandström
Katrine Svahn

Lärarytbildningen 60 poäng
Vårterminen 2006

Examinator: Marie Leijon
Handledare: Elisabeth Söderqvist

Förord

Vi vill tacka alla våra elever som varit en inspiration för detta arbete samt tacka de elever som ställde upp på vår intervju. Ett stort tack till våra kollegor, Ann Laurentz och Tommy Olsson för allt ert stöd. Vi vill även tacka vår handledare Elisabeth Söderquist.

Kristinehamn den 29 januari 2006

Maud Sandström

Katrine Svahn

Malmö Högskola
Läraryrket 60 poäng
Skolutveckling och ledarskap
Vårterminen 2006

Sammanfattning

Sandström Maud & Svahn Katrine (2006).

Varför väljer elever till det Estetiska programmet med inriktning bild och dans?
Why do students choose the Arts programme with concentration of art and dance?
Skolutveckling och ledarskap. Läraryrket, Malmö högskola.

Vi arbetar på det Estetiska gymnasieprogrammet med inriktningarna bild och dans och ansvarar för att utbilda elever i bild och dans under tre års tid.

Syftet med arbetet är att vi lärare ska få veta om varför eleverna söker till det Estetiska programmet med inriktning bild och dans. Undersökningen kan ge svar på ifall elevernas förväntan på utbildningen är något annat än den som vi lärare har. Är deras förväntan liktydig med det som står i kursplanen för det estetiska bild- och dansprogrammet? Arbetet är gjort utifrån kvalitativ studie och med hjälp av att intervjua elever på gymnasiet årskurs 1, Estetiska programmet, inriktningarna bild och dans.

Sammanfattningsvis kom vi fram till att dagens elever mycket väl vet varför de söker till programmet. Men den stämmer inte alltid överens med det estetiska bild- och dansprogrammet. Undersökningen har tydliggjort vikten utav tydlighet när det gäller program mål, kursinnehåll och lyhördhet inför elevernas förväntan på skolan.

Nyckelord: Estetiska programmet, bild, dans, gymnasium

Maud Sandström
Borstbindaregatan 8
681 40 Kristinehamn

Katrine Svahn
Karlskogavägen 6
681 40 Kristinehamn

Handledare: Elisabeth Söderqvist
Examinator: Marie Leijon

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.2 Bakgrund	2
1.2.1 Bild	2
1.2.2 Dans	3
1.2.3 Antagning	4
1.3 Syfte och frågeställningar	6
2. Litteraturgenomgång	7
2.1 Estetikens närvaro i det offentliga rummet.....	7
2.2 Kultur i skolan	8
2.3 Estetisk kvalitet	8
2.4 Det fria valet	9
2.5 Pedagogerna	10
2.5.1 Gardner	10
2.5.2 Dewey.....	10
3. Metod.....	12
3.1 Metodbeskrivning.....	12
3.2 Metodval.....	12
3.3 Urval	14
3.4 Genomförandet	15
3.5 Tillförlitlighet	15
3.6 Etik	15
3.7 Bearbetning av intervjuer	16
4. Resultat	17
4.1 Intervjuer	17
4.1.1 Varför sökte du till det Estetiska dansprogrammet?.....	17
4.1.2 Vad är danskultur för dig?	18
4.1.3 Vad fick du för reaktion från din omgivning angående ditt val?.....	19
4.1.4 Vad har du fått för Information från din grundskola?	20
4.1.5 Vad har du fått för upplysningar från lärare om program mål och kursinnehåll?	21
4.1.6 Vad känner du till för möjliga vidareutbildningar inom dans?	21
4.1.7 Varför sökte du till det bildestetiska programmet?	22
4.1.8 Vad är bildkultur för dig?	24
4.1.9 Vad fick du för reaktion från din omgivning angående ditt val?.....	25
4.1.10 Vad för sorts information fick du från din grundskola?.....	26
4.1.11 Vad har du fått för upplysningar om program mål och kursinnehåll?	27
4.1.12 Vad känner du till för möjliga vidareutbildningar inom bild?.....	28
4.2 Resultatet från dans och bildeleverna.....	28
4.2.1 Resultatet från danseleverna.....	29
4.2.2 Resultat från bildeleverna.....	30
5. Diskussionen.....	32
6. Referenser.....	36
7. Bilagor	37
7.1 Bilaga 1.....	37
7.2 Bilaga 2.....	38

1 Inledning

Det finns i dag flertalet gymnasieskolor som utbildar elever i någon form av estetik. På den gymnasieskola som vi arbetar på har vi sedan fem år tillbaka ett Estetiskt program. Under de här åren har verksamheten växt markant. Det första året var antalet elever 60 stycken. I dag fem år senare är antalet 180 stycken.

Vi undrar vad det är för förväntningar ungdomarna har som söker till det Estetiska programmet. Är dagens elever medvetna om att de vill arbeta med ett konstnärligt yrke? Är det ungdomar som tycker att det är svårt att ta till sig andra ämnen i skolan? Eller är det elever som vill ”flumma” runt och göra som de vill?

Vår målsättning på det Estetiska programmet är att ge eleverna tillräckligt med kunskaper, att de kan söka sig vidare till andra skolor. Visst ingår social träning och personlig utveckling som en del utav vår undervisning, men ska ses i samröre med den estetiska undervisningen.

Efter att ha haft bild- och danseleverna en tid uppstår det olika typer av funderingar hos oss lärare. Det visar sig att det finns både ett intresse och ointresse över det kursinnehåll som vi undervisar i. En del anpassar sig väl och fullföljer sin utbildning. Andra visar en förvåning över vad vi lärare kräver av dem samt innehållet i kursplanerna. En del av eleverna blir besvikna och tappar motivation, andra slutar och en del byter linje. Har de tagit reda på vad som står i kursinnehållet och programmålet? Vilka är elevernas förväntningar?

Vi är två lärare som har arbetat med det Estetiska programmet i 5 år, med inriktning bild och dans. Maud arbetar som bildlärare och Katrine som danslärare på ett gymnasium i en kommun i mellersta Sverige med 26000 innevånare. På skolan går 700 elever och lärarantalet är 95 stycken. Gymnasieskolan har förutom ett Estetiskt program också Natur-, Samhälls-, Teknik-, Handels- samt Hotell- och restaurangprogram.

1.2 Bakgrund

Eleverna på Estetiska programmet läser förutom bild och dans, kärnämnen som matematik, engelska, idrott, samhällskunskap, religion och svenska. Estetiska programmet är en studie och yrkesförberedande program. På så sätt får eleverna allmän behörighet till att söka högskolestudier efter sin gymnasieutbildning. (Skolverket, 2000)

Programmet syfte är att eleverna skall få en grundläggande utbildning inom kultur och estetik. Samt få den möjlighet att möta, uppleva och analysera uttryck inom olika konstarter. Vidare syftar programmet till att eleverna allsidigt utvecklar sin förmåga med skapande, inlevelse och uttryck (Skolverket, 2000).

1.2.1 Bild

Eleverna med inriktning bild och form skall utveckla kreativitet, konstnärligt skapande och ett naturligt tänkande. Vidare skall eleverna kunna analysera och tolka bildens språk.

Ämnet syftar även till att ge kunskaper om bild- och formområdets uttrycksmöjligheter och samhällsrelaterade funktion (Skolverket, 2000).

Enligt läroplanen (Skolverket, 2000) på det bildestetiska programmet läser eleverna följande kurser:

”*Bild och form, grundkurs* ger grunderna för att förstå bild- och formskapande. Kursen är en gemensam kurs inom inriktningen bild och formgivning.” (Skolverket 2000, sid. 26)

”*Bild och form, fördjupning* bygger på endera kursen Bild eller kursen Form och ger möjlighet till ytterligare specialisering inom bild- och formområdet och kan specialiseras mot en viss teknik.” (Skolverket 2000, sid. 26)

”Kursen *Bild* bygger på Bild och form grundkurs. Kursen består av teoretiska och praktiska kunskaper i bildförståelse och bildframställning.” (Skolverket 2000, sid.27)

”*Form* bygger på Bild och form grundkurs. Kursen tar upp teori kring och gestaltning av tredimensionell form och formgivning.” (Skolverket, 2000 sid. 31)

”*Scenografi, mask, kostym* ger teoretisk och praktisk förståelse för scenografisk gestaltning samt skapande av masker och kostymer. Kursen kan samverka med olika former av sceniskt projekt. Kursen är valbar.” (Skolverket, 2000 sid.137)

1.2.2 Dans

Dansundervisningen är uppbyggd på gruppträning med individuell utveckling. I dansträningen ingår teknik, dansspråk, uttryck och engagemang som helt och hållet är individuellt för varje dans elev. För att uppnå ett högt resultat, arbetar eleven med ett ansvar, gentemot sig själv och mot andra. Den praktiska utbildningen inom ämnet syftar till nödvändiga färdigheter för att på egen hand träna, utföra och gestalta dans samt att använda dansen som uttrycksmedel (Skolverket, 2000).

Enligt läroplanen (Skolverket, 2000) på det danseestetiska programmet läser eleverna följande kurser:

”*Dans och gestaltning A, B och C* avser att successivt utveckla elevens gestaltning i dansens formspråk.” (Skolverket, 2000 sid. 33)

”*Dansträning* utvecklar förmågan till rörelseuttryck och korrekt träning. Kursen är en gemensam kurs inom inriktningen dans.” (Skolverket, 2000 sid. 34)

”*Dansimprovisation och komposition* ger kunskap i koreografiska redskap och arbetsmetoder genom ett experimenterande arbetssätt. Kursen är valbar.” (Skolverket, 2000 sid. 34)

”*Scenisk produktion* ger en bred orientering i olika områden som ingår i en scenisk produktion och belyser vikten av en övergripande planering. Kursen är valbar.” (Skolverket, 2000 sid.137)

1.2.3 Antagning

Antagning till Estetiska programmet genomfördes i enlighet med Gymnasieförordningen 6 kap, 7 §. Det vill säga, dels på betyg från grundskolan och dels färdighetsprov. Elevantalet per inriktning bör vara max 16 stycken. Dessa skulle slås ihop till två klasser med vardera 32 elever. Upptagningsområdet är från kommunen samt från andra orter runt omkring. Skolan har inte gått ut och marknadsfört det Estetiska programmet med någon specialisering. Målet har dock varit att i möjligaste mån kunna arbeta ämnesövergripande med de olika inriktningarna.

Alla fyra inriktningar håller varje år ett intagningsprov, för de elever i åk 9 som sökt till det Estetiska programmet. Syftet med provet är att se elevernas förkunskaper i respektive ämne. Provet innehåller ett praktiskt prov och en intervju. ”Som stöd för förslaget hänvisas till SL 5 kap., 15 § och GyF 6 kap., 7 §.” (Sammanträdesprotokoll från ÖVG 2000-01-25)

I det praktiska provet för dans, får eleverna prova på att dansa tillsammans med sina eventuella klasskamrater. Provet innehåller uppvärmning, diagonal d v s att eleverna gör olika rytmiska och dansanta rörelser snett över dansgolvet och en danskombination. I det praktiska provet i bild får eleverna ta med sig bilder som de i förväg har tecknat eller målat. Vid provtillfället i bild får även eleverna gestalta ett föremål med färg och form.

Vid intervjun undersöks elevernas motivering till varför de har valt det Estetiska programmet. Eleverna informeras om hur upplägget av kurserna ser ut och vad som krävs för att gå på det Estetiska programmet. De krav som ställs av oss lärare är att eleverna förbereder sig på tre år av engagemang och ansvar. Vid denna intervju informeras eleverna om att de kommer att vara delaktiga i olika uppsättningar som till exempel dansföreställningar, vernissage eller samarbeten med de olika inriktningarna. Detta provtillfälle är en möjlighet för oss lärare att lära känna eleverna. Eleverna får även de en möjlighet att lära känna oss. Eleverna kan få en chans att dansa, måla och träffa deras framtida klasskamrater.

Enligt ett lokalt beslut hos gymnasienämnden bedöms eleverna i sitt praktiska prov samt i sin intervju, med en poängskala: 0 – 320 p.

Poängskala:

0 p - rekommenderas ej att gå.

160 p – Godkänd,

240 p – Väl godkänd

320 p – Mycket väl godkänd.

Jämförelsetal för urvalet till gymnasieskolan beräknas som summan av betygspoäng och färdighetsprov dividerat med två. Detta finns dokumenterat och beslutat i ett protokoll ÖVG § 23, Kristinehamns kommun, Värmlands Gymnasienämnd. (ÖVG 2000-01-25)

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med arbetet är att vi lärare ska förstå varför elever söker till det Estetiska programmet med inriktning bild och dans. Undersökningen kan ge svar på ifall elevernas förväntan på utbildningen är något annat än den som vi lärare har. Är deras förväntan liktydig med det som står i kursplanen för det bild- och dans Estetiska programmet.

Undersökningen syftar till att ge svar på följande frågor:

1. Finns det elever som tycker att det är bra att ha utbildning i bild och dans under tiden som de går på gymnasiet?
2. Vad förväntar sig eleverna av kurserna, är deras förväntan liktydig med det som står i kursplanen för det Estetiska programmets mål och syfte?
3. Varför söker dessa elever till programmet?
4. Vad känner eleverna till om det Estetiska programmets styrdokument och kursplaner?

2. Litteraturgenomgång

Vi har valt att utgå från Skolverkets syn på utbildningen. Vi har även belyst hur ungdomskulturen och populärkulturen genomsyrar massmedia i dag och presenterar en del pedagoger vars tankar som ligger till grund för den svenska skolan och dess läroplaner.

2.1 Estetikens närvaro i det offentliga rummet

Vad vi kan se så har dansen fått en enorm genomslagskraft genom MTV och alla dokusåpor som har visats i tv under de senaste tio åren. I dag finns det möjlighet för i stort sett vem som helst att bli en av deltagarna i TV-program som *Fame Factory* eller i *Idol*. Det senast inom dokusåpaprogrammen är den amerikanska *So you think you can dance?* Bara man kan sjunga eller dansa har man chansen att få bli en av dem.

Vidare kan vi se att dagens samhälle förändras i en rasande fart. För tio år sedan fanns det inte datorer i var mans hem inte heller hade människor egna mobiltelefoner. Programutbudet på tv och radio var begränsat eftersom det inte fanns så många tv-kanaler. Idag rör vi oss i en helt annan visuell värld än vad vi gjorde för bara tio år sedan. Vi tycker att skolan har en uppgift att följa denna utveckling. Fokuseringen på bild- och danskulturen har ökat i och med att samhället har blivit mer visualiserat.

”Huvuduppgiften för de frivilliga skolreformerna är att förmedla kunskaper och skapa förutsättningar för att eleverna skall tillägna sig och utveckla kunskaper. Utbildningen skall främja elevernas utveckling till ansvars-kännande människor som aktivt deltar i och utvecklar yrkes- och samhällslivet. All verksamhet i skolan skall bidra till elevernas allsidiga utveckling.” (Lpf 94 kap.1.2, Lärarnas handbok, 2002 sid.39)

2.2 Kultur i skolan

Genom införandet av det Estetiska programmet på gymnasiet öppnade man upp skolan för de elever som vill studera och arbeta med något som har med konst att göra. Under åren 1986-1992 bidrog staten med en cirka 100 miljoner kronor till kulturprojekt. Dessa projekt kallades ”Kultur i skolan”. Bland annat fanns de fyra estetiska ämnena; bild, dans, drama och musik representerade (Pedagogiska magasinet, 2004).

Vi pedagoger undervisar efter läroplaner som skevs 1994. Enligt vår uppfattning hade inte mobiltelefonen spridits till var mans hand, Internet var inte heller något som alla kunde ha tillgång till. Populärkulturen var inte enligt oss accepterad i skolan i den utsträckning som den är idag. Det fanns vid denna tid inte många gymnasier med estetiska inriktningar.

2.3 Estetisk kvalitet

”Så länge livet funnits har dansen funnits. Livet börjar med en rörelse och vid livets slut stannar alla rörelser. Dansen, liksom livet, finns alltid runt omkring oss, och den påverkar oss på ett sätt som vi kanske inte alltid märker.” (Wahlström, 1979, sid. 7)

Dans i grundskolan har förekommit sedan 70-talet. Dans är en möjlighet att få eleverna att röra på sig. Eleverna får möjlighet att skapa någonting eget som inte finns skrivet i ord eller siffror. Barn kan genom dans utveckla ett nytt språk. Med hjälp av lek och rörelser, lär sig eleven känna sig själv, sin kropp och hon lär känna andra människor och kulturer (Danishögskolan, 1990).

Även om många barn kommer i kontakt med dans då och då i grundskolan är det enligt vår uppfattning oroväckande att inte dans har funnits som obligatoriskt ämne i grundskolan. På många håll i Sverige bedrivs dans på frivillig basis, inom kultur- och musikskolor eller inom föreningsverksamhet. I och med att flertalet Estetiska program startat är det märkligt att inte grunden för dans läggs redan på grundskolan, som exempelvis bild gör. De elever, enligt vår uppfattning, som inte gått en privat dansutbildning skulle då ha lättare att hävda sig konkurrensmässigt mot elever med privatlektioner när de kommer till gymnasiet.

Enligt Elisabeth Sjöstedt Edelholm (2004) söker sig ungdomar till det Estetiska programmet med uttrycksformer för att få en personlig utveckling (Grönlund et al, 2004).

Enligt Magnus Persson (2000) spelar Estetikbegreppet en enorm roll för dagens unga. Ungdomars vardag genomsyras så av vardaglig estetik att det påverkar själva livet som sådant. För många elever är den estetiska kvalitén en förutsättning för att de ska trivas i skolan och med sitt skolarbete. Ungdomarna bombarderas hela tiden av bilder, ljud och text de måste hela tiden välja vad som ska väljas bort. Magnus Perssons hävdar att skolan har svårt att öppna upp på dagens elever som har svårt att finna sig tillrätta i gamla akademiska läroprocesser. Han menar att estetiken måste få en större plats i skolan. Skolan måste använda sig utav ungdomarnas egen kompetens för att förstå att de har olika förmåga att vara kreativa och intresserade av skolarbetet. Vidare menas att det finns för lite teori i de Estetiska programmen. Den största tiden lägger man på personligt skapande. Det måste få finnas mer tid för analys och reflektion men då invävt i både det teoretiska och det praktiska arbetet (Person 2000).

”Konsten och estetiken är alltför viktiga för skolan och eleverna för att vi skall låta dem slumra bland förlegade föreställningar [...] Bort från läsningarna i de gamla formerna och föreställningarna. Bruket av konsten och det estetiska skapandet behöver utvecklas både praktiskt och teoretiskt. Det kräver gemensamma diskussioner, en öppenhet för insyn och debatt som saknas nu. Skapande hör vidare inte bara hemma på lägre skolstadier. Estetisk analys och gestaltning är inte bara va intresse för vissa lärare i vissa ämnen. Hela verksamheten måste öppnas för samtida kulturer och konstformer.”

(Thavenius et al, 2004, *Pedagogiska magasinet* sid. 17)

2.4 Det fria valet

Elisabeth Skoglund skriver i boken ”Lusten att skapa” om hur föräldrar ska förhålla sig till sina barns val av uttrycksmedel. Hon tror att det är viktigare att ett barn får förståelse för sina val i livet genom att inte tala om för dem vad de skall välja utan att de väljer något utifrån sina egna intressen. *”Det är inte vad som hon väljer utan att hon väljer själv. Det är inte föräldrar som ska ge barnet allt. Det viktigaste är att de ger barnet kärlek och gränser och visar barnet respekt. Då kan barnet själv söka sina uttrycksmedel.”* (Skoglund, 1998, sid.14)

Hon skriver vidare att konsten kan hjälpa oss att få ordning i kaos. Att skapa innebär att man får lära sig att använda sig utav den inre och den yttre verkligheten. Att det är många ungdomar som söker till det Estetiska programmet visar också på vikten utav att den finns i den svenska skolan av i dag.

2.5 Pedagogerna

2.5.1 Gardner

Howard Gardner (f 1943) har forskat i utvecklingspsykologi och neuropsykologi vid Harvard Graduate School of Education i Boston. Han har kommit fram till att människan har olika typer av intelligenser och då med olika ingångar eller startpunkter för att skapa intresse inför lärandet. Gardner säger att om man närma sig inläring på olika sätt och tänja ut sina kunskaper får man lättare att kommunicera med andra (Gardner, 2000).

”Vi har olika intelligensprofiler liksom vi ser olika ut, tänker vi på olika sätt. Det gör livet intressant – även om det gör arbetet i skolan mer komplicerat. De flesta kan utveckla tillfredställande förmåga inom varje intelligens. Fastän vi ofta klagar över vår ”medfödda” oförmåga på något område menar Gardner att så gott som alla kan utveckla varje intelligens till en rimlig hög nivå, under förutsättning att de får lämplig uppmuntran, vistas i en stimulerande miljö och får god undervisning.” (Svedberg et al, 2002, sid. 214)

Gardner menar att en av intelligenserna är *Visuell-rumslig intelligens*. Typiska yrken för denna intellektuella läggning är bland annat bildlärare, målare, skulptör, uppfinnare. En annan intellektuell läggning är *Kroppslig-kinetisk intelligens* dessa människor har fallenhet åt yrken som bland annat dansare, gymnaster, idrottare, sjukgymnaster och guldsmeder (Svedberg et al, 2002).

2.5.2 Dewey

En av de stora pedagogerna var John Dewey, han föddes i Vermont, USA 1859. Hans visionära tänkande om lärandet har uppmärksammats i den svenska skolan och uttrycket Learning by doing har blivit hans signum. Vår pedagogiska profil inom bild och dans stämmer överens med Dewey pedagogiska principer.

Vår målsättning med kursplanerna är att vi inte enbart ska fostra och utbilda våra elever i vad kursplanerna kräver utan också i estetik i samspel med etik och moral. Dewey förespråkade att eleven är en aktivt sökande varelse som lär sig själv, Learning by doing. Dewey tyckte det var viktigt att skolan skulle vara mer relativ och anknyta till elevernas intresse (Svedberg et al, 2002).

3. Metod

3.1 Metodbeskrivning

Rent allmänt kan man använda sig utav olika metoder för att komma fram till det bästa forskningsresultatet.

Vår studie bygger på en kvalitativ studie. I den kvalitativa intervjun är endast frågeområdet förutbestämt. Frågorna kan variera från intervju till intervju. Syftet med intervjun är att få de intervjuade att berätta så mycket som möjligt om det som intervjuaren frågar.

Den *kvalitativa* metoden kan man härleda från den *Hermeneutiken*. Hermeneutiken betyder tolkningslära och är en vetenskaplig inriktning där man studerar, tolkar och försöker förstå grundbetingelserna för den mänskliga existensen. ”*Den ger den information som gör det möjligt att förstå elevens, barnets attityder, förkunskaper, värderingar och intressen, resp. lärarens syn på undervisning förhållningssätt, målsättningar och planering.*” (Johansson et al, 2001, sid. 24)

Eftersom vår undersökning bygger på frågan varför man söker till det Estetiska programmet, har vi valt att använda oss utav kvalitativ forskningsmetod. Frågorna har fasta frågeområden men ändå ger det de intervjuade en möjlighet att lägga ut texten. De kan här få ge uttömmande svar utifrån sitt eget tyckande och tänkande. Vi tyckte även att denna metod var ett bra sätt att få en personlig kontakt med eleverna.

3.2 Metodval

Hur får man svar på varför eleverna söker till programmet och varför förefaller intresset för studierna inom bild- och dansestetiska programmet vara så olika från person till person? Vi valde att göra en studie av elevernas egna förhållningssätt till det Estetiska programmet och vad de har uppfattat av programmets struktur.

Eleverna har kanske en helt egen syn på den bakomliggande orsaken till varför de söker. Fördelen med intervjuer är att eleverna kan uttrycka sina åsikter och funderingar.

Vi valde bort den kvantitativa metoden för att den kvantitativa undersökningen pekar ut egenskaper som kan mätas med numeriska värden och det var vi intresserade av i vår undersökning. *”Exempel är termer som anger hur många länder man har besökt, hur många gånger man gift sig och hur många språk man kan beställa en Dry martini på utan att bli utskrattad.”* (Hartman, 2004, sid. 219)

Kvalitativ intervju är viktigast att känna till, eftersom den tillsammans med kvalitativa observationer, är den primära metoden för att få fram den information man vanligen söker vid examensarbeten inom lärarutbildningen (Johansson et al, 2001: 24).

Den som blir intervjuad kan ge sin personliga syn på de frågor som ställs. Man skapar en öppenhet mellan den som intervjuar och den som intervjuas. Frågorna kan då anpassas så att den intervjuade: *”får möjlighet att ta upp allt hon har på hjärtat”* (Johansson et al 2001 sid. 25).

Frågor som vi ställde till eleverna i intervjun var:

- Varför sökte du till det Estetiska programmet?
- Vad är bild- respektive danskultur för dig?
- Vad fick du för reaktion från din omgivning angående ditt val?
- Vad för sorts information fick du från din grundskola, om det estetiska programmet?
- Vad har du fått för upplysningar från lärare om kursinnehåll och program mål?
- Vad känner du till för möjliga vidareutbildningar inom dans/bild

3.3 Urval

Att vi, Katrine och Maud valde att arbeta tillsammans med denna uppsats var för att våra frågeställningar var de samma. Eftersom vi arbetar på samma skola kunde vi även vara ett stöd för varandra vid bl.a. intervjuerna. Vi var båda intresserade utav varför elever söker till det Estetiska programmet. Vi avgränsade oss genom att intervjua bild och danselever vid skolstarten i åk1 på vår skola. Vi begränsade oss till att intervjua sex stycken bild- och danselever. Vi fann detta antal som rimligt med tanke på arbetets storlek. Vi frågade eleverna i förväg om de frivilligt ville ställa upp på vår intervju. Samtliga var villiga att hjälpa till och fick själva avgöra vilka som skulle delta. I bildgruppen blev det tre flickor och tre pojkar och i dans blev det sex flickor eftersom dansgruppen bara består av flickor. Vi informerade dem även vid detta tillfälle varför vi gjorde intervjuer och hur intervjun skulle gå till väga.

3.4 Genomförandet

Vi frågade eleverna när de satt samlade i klassrummet vilka som ville ställa upp på en intervju. Vi förklarade för dem att det gällde ett examensarbete i den lärarutbildning som vi studerar. Efter att fått elevernas och målsmäns godkännande satte vi i gång med intervjuerna. Vi bad att de skulle komma in en och en i ett avgränsat lärarum så att vi kunde prata ostört. För att underlätta memoreringen av det eleverna kom att säga, spelade vi in frågorna och svaren på en diktafon. Detta medförde att vi i efterhand, i lugn och ro kunde gå igenom och lyssna på vad eleverna hade svarat.

Vi valde att båda medverka vid intervjun eftersom det skulle underlätta för oss att komma ihåg vad de eleverna sagt och om vi skulle missa något vid inspelningen och avlyssningen. Vi frågade eleverna om de kunde samtycka till att vi båda var närvarande vid intervjun. Om inte skulle vi ta eleverna var och en för sig. Inga elever sade nej till detta förslag. Tiden för intervjuerna lade vi under den tid som eleven var anträffbar under skoltid och detta för att de inte skulle behöva ta sin fritid i anspråk.

3.5 Tillförlitlighet

Vår undersökning har gjorts på ett godtyckligt urval av elever och kan inte anses vara tillförlitligt och inte heller kan vi generalisera och tro att detta gäller alla elever som söker in på Estetiska programmet.

De resultat som vi kan utläsa ur de svar vi har fått av de intervjuade har inte en längre livslängd än det fenomen som de beskriver.

3.6 Etik

Vi informerade eleverna om att vi skulle spela in intervjuerna på kassetband.

De fick även veta, att de får läsa igenom och kontrollera att uppgifterna stämmer överens, med vad de har sagt. De fick även veta att de kan vara anonyma. För elevernas integritet valde vi att använda fingerade namn. Eftersom vi har intervjuat elever som ännu inte är myndiga, fick målsman skriva på ett papper där de bekräftade sitt medgivande.

3.7 Bearbetning av intervjuer

Efter intervjuerna sammanställdes svaren skriftligt genom att vi lyssnade igenom bandet. Detta tog sin tid men vi upplevde det ändå positivt. Intervjuerna var lätta och följa så vi valde att skriva ner texten ordagrant. Eleverna vekade inte ha några svårigheter att besvara våra frågor. Det var roligt att lyssna på deras talspråk. I sammanställningen fingerade vi elevernas namn för att eleverna integritet skulle bevaras. Efter sammanställningen fick eleverna som intervjuats läsa igenom texten och lämna synpunkter för korrigeringar eller förtydliganden.

4. Resultat

4.1 Intervjuer

Vi har valt att intervjua sex danselever och sex bildelever. Vårt resultat redogör vi fråga för fråga. Vi redogör först danselevernas resultat därefter bildelevernas resultat. Elevernas namn är fingerade.

4.1.1 Varför sökte du till det Estetiska dansprogrammet?

När vi ställde frågan till danseleverna, varför de valt till det Estetiska dansprogrammet svarade eleverna att de tycker om att dansa, några rent av älskar att dansa. Totalt går det åtta elever i dansgruppen och även om två av eleverna inte varit med på intervjuerna, har alla åtta elever kommit i kontakt med dans tidigare. Några hade dansat sedan de var små. Några har kommit i kontakt med dans, via dans i skolan andra genom fritidsaktiviteter.

Anna: "Jag älskar att dansa. Det är det bästa jag vet. Jag har dansat sedan jag var sju år på musikskolan. Sedan tycker jag att det är jätteroligt att gå här."

Maria: "Det första jag gjorde var att gå på danslektioner så fort jag kunde gå på benen."
Marias vetskap om att hon också har svårt att sitta still gjorde också att hon valde till programmet.

Karolin

Dansen har följt Karolin genom hennes uppväxt. Karolin började dansa barnbalett i förskoleålder. Vidare provade hon olika stilar. För henne var det naturligt att söka till programmet: *"Jag har dansat sedan jag gick i förskolan, först var det barnbalett, sedan blev det mer modernt och jazz."*

Karin: "Om man ändå ska plugga i tre år så kan man lika gärna kombinera det med något kul."

Maja

Eftersom Maja är en tjej som lägger ner mycket och lång tid på innebandyträning på sin fritid, har hon valt att dansa på sin skoltid.

Ann-Louise

Ann-Louise älskar att dansa och möjligheten att få visa upp vad hon kan, och då helst på en scen är drömmen för Ann-Louise.

4.1.2 Vad är danskultur för dig?

När vi undrade över vad danskultur var, var det ingen av de sex danseleverna som visste vad just ordet danskultur innebar. Vi var tvungna att ställa frågan på ett annat sätt: Vart ser du dans i samhället? De flesta elever är medvetna om att dans är en scenkonst och att den förekommer inom musikaler, tv och filmer.

Anna: *"Shower, musikaler och så där"*

Maria: *"Skola, tv och musikaler."* För Maria finns danskultur även i hennes hem:
"Det ligger i släkten, alla dansar."

Karolin

Karolin hade lite problem med att förstå vår fråga, vi omformulerade frågan till: Vart finns dans runtomkring dig? *"På scen och lite överallt."*

Karin: *"För mig är det så att jag tycker att dans gör det mycket roligare. Om man tittar på en föreställning där det bara är att de står och sjunger, då tycker jag att dans livar upp, att det händer lite mer. Man får röra sig, släppa allt. Man behöver inte mycket matte om man säger så. Man behöver bara tänka dans, och det tycker jag är skönt. Man kommer bort från det vanliga och får göra lite som man känner för."*

Maja: *"Dansfilmer, musikal och det är ett sätt att uttrycka sig."* Maja har större insikt i vad ordet danskultur kan innebära. Hon inser att dans kan vara ett kommunikationsmedel.

Ann-Louise: *"Jag tycker nästan att alla skall lära sig att dansa."* Ann-Louise menar att dans är en sorts träningsform som hon tycker är väldigt rolig.

4.1.3 Vad fick du för reaktion från din omgivning angående ditt val?

De flesta runtomkring elevernas omgivning, som i de flesta fall bestod av föräldrar, visade positiv inställning till att de valt att gå dansestetiskt program.

Anna: *"Dom tycker det är jättekul att jag valt dans."* Annas föräldrar tycker att hon är väldigt duktig. Hon har dansat sedan hon var liten så de blev inte förvånade när de hörde om hennes val. I dag har Anna förstärkt föräldrarnas uppfattning om att hon gjorde rätt genom att berätta för dem om hur mycket hon trivs med sin grupp och att hon tycker att hon har duktiga lärare.

Maria: *"Dom tycker bara att det är kul. Då får de komma och titta när vi har uppvisningar. Sedan vet dom att jag aldrig skulle klara av natur eller så."*

Karolin

Karolins föräldrar stöttar henne i allt som hon gör. Hon får göra sitt val utifrån sin egen övertygelse bara att hon trivs.

Karin: *"Dom flesta tycker att det är kul. Mina föräldrar har alltid tyckt att om jag vill göra det, så skall jag göra det. Kompisar tycker bara att det är kul. Det är ingen som sagt att det är negativt."*

Karin är stolt över att hennes föräldrar ställer upp på henne och de respekterar hennes val.

Maja: *"Jaha, skall du läsa estet, jaha då vet man hur det är. Det är reaktioner hemifrån. I helgen var jag på läger och så skall man berätta vad man gör. Jag sa att jag går estetisk dans och dom: "jaha". Sedan frågade de vad jag ville bli, och jag sa att jag ville bli lärare. Danslärare, frågade dom, Ja, sa ja, jo fast framförallt vanlig lärare. Ja, hur funkar det? De tror inte att man får alla ämnen. Så att det är negativt innan man får förklara. Jag kan bli sjuksköterska, jag kan bli lärare, jag kan bli polis man kan ju bli vad som helst, som samhäll kan. Sedan tror folk att man inte pluggar utan att det är en "Flygarlinje". Men det beror vad man gör det till. I andra linjer, vill man plugga så pluggar man, vill man inte plugga så pluggar man inte."*

Ann-Louise: *"Alla i släkten ville att jag ska gå dans."*

4.1.4 Vad har du fått för Information från din grundskola?

Samtliga danselever har fått bristfällig information från sina sykonsulenter. Om eleverna ville ha mer information fick dom kontakta gymnasieskolan eller prata med kompisar.

Anna: "Först ville jag inte ha dans, men sen kom jag på genom att jag såg en lapp så då gick jag in och frågade syon. Hon berättade att man dansar i skolan, vad man gör där. Hon berättade att man hade olika stilar beroende på vilket år man var i. Det var bra."

Maria: "Min syo sa att hon inte tyckte att jag skulle gå där. För att det inte är en utbildning."

Maria blev upprörd över syons information och tog då istället reda på genom en kamrat om vad som gällde. Hon fick reda på att danseestetiska programmet har samma kärnämnen som bland annat samhällsprogrammet.

Karolin

Karolin som kommer från en annan kommun sa, att hennes syo ville att hon skulle stanna kvar i hemkommunen och välja ett program där.

Karin

Karin som är inflyttad från ett annat län, fick söka sin information på egen hand eftersom det estetiska programmet inte fanns i hennes hemstad.

Maja

Maja kom från den familj som var oroliga över hennes möjlighet att söka vidare till högskola eller universitet. Maja ringde därför till gymnasieskolans syokonsulent för att få svar på de frågor hon och hennes familj hade.

Ann-Louise

Syokonsulenten visste inte så mycket om själva dansprogrammet utan visste mer om samhällsprogrammet. För att hon skulle få den informationen som hon ville ha, frågade hon dåvarande danselever i årskurs tre.

4.1.5 Vad har du fått för upplysningar från lärare om program mål och kursinnehåll?

På frågan om eleverna fått upplysning om kursinnehåll och program mål svarade de så här:

Anna: *"Ne, inte riktigt kanske. Jag vet vad som händer nu."*

Maria: *"Jag fick ett papper som jag läst igenom."*

Karolin: *"Ja, balett och Modern t."*

Karin: *"Jag har inte fått reda på allting, men jag vet vad vi sysslar med just nu. Fast jag vet inte vad som kommer längre fram."*

Maja: *"Jag har fått en lapp." (Känner du att du vet vad du skall göra det här året?)
"Nej inte egentligen, men jag har inte frågat heller."*

Ann-Louise: *"Ja, det tycker jag."*

4.1.6 Vad känner du till för möjliga vidareutbildningar inom dans?

Eleverna var införstådda med att dansbranschen är hård. Men de menar att drömmen finns där och fick de möjlighet att studera vidare inom dans eller att jobba inom dans skulle de det. Det är skönt enligt min mening, för danseleverna att de har visioner och drömmar samtidigt som de har den vetskap och grundtrygghet att de har får samma behörighet som elever som går samhällsvetenskapligt program. Eleverna vet att de efter gymnasiet kan söka vidare till folkhögskola, högskola eller universitet där de kan läsa till att bli polis, lärare, sjuksköterska, dansare eller musikalartist.

Anna

Anna vet att det finns en folkhögskola i Halmstad som har dans. Hon nämner även danshögskolan.

Maria

I framtiden kan Maria tänka sig att bli danslärare.

Karolin

Karolin vet att det finns en folkhögskola i samma kommun som gymnasiet som har danslinje och danshandedarlinje. Hon nämner också Balettakademin.

Karin

Om Karin får möjlighet har hon en önskan att få resa och jobba med dans i olika länder.

Maja: *”Ja, drömmen finns där. Men det är frågan hur mycket jobb det finns då. Men jag skulle jättegärna kunna tänka mig att läsa vidare, bara för att se om det finns någon chans.”*

Ann-Louise

Efter gymnasiet vill hon flytta till Göteborg och gå scenskola. Ann-Louise är den av eleverna som har mest vetskap om vidareutbildningar. Hon har tagit reda på information om skolor och redan nu lutar det åt att söka skola i Göteborg efter gymnasiet. Ann-Louise är väl informerad om vad för skolor som finns att gå med tanke på att hon har kamrater som gjort det. Ann-Louise har en framtidsplan: *”Jag har jättemycket tankar om framtiden. Antingen skall jag söka skola i Göteborg eller Stockholm där de har scen- eller dansskola. Eller så skall jag åka ner ett år och jobba i Mallorca, och dansa på Vinghotell och hålla på med barn på dagarna och dansa på kvällarna.”*

4.1.7 Varför sökte du till det bildestetiska programmet?

Eleverna vet att de vill rita och måla och har oftast gjort det sedan de var små. Serietecknandet är populärt och några vill lära sig mer om detta. Bara en går utbildningen för att hon vill bli konstnär. Bosse förstår att den kan öppna många dörrar inom yrken som har med konst att göra men går ändå bara för att skolan ska bli lite roligare

Adam: *”Man ritar mycket känslor i serietidningar med överdrivna ansiktsuttryck, för att få mer känslor. Det finns många olika ismer, impressionism. Där målar man känslor. Jag tycker att bildspråket är väldigt viktigt för att kunna förmedla känslor.”*

Eva

För Eva fanns det inte några andra alternativ. Hon har alltid sett sig som konstnär. Hon började måla när hon var två år, hon tyckte helt enkelt om det. Det fanns också i släkten, hennes morfar målade tavlor. Hon berättar: *”Jag tittar på allt även om det bara är en fruktskål eller något sådant, jag tittar jämt. Jag tar från olika bilder och gör egna bilder. Jag tittar jämt”*

Erica

En flicka som vet vad hon vill: *”Jag har alltid målat, och jag vill inte gå något annat. Hade jag inte kommit in på bild hade jag aldrig gått gymnasiet. Graffiti skulle vara kul. Jag vill hålla på med det, men jag vill skaffa ett annat jobb också. Om jag kan leva på det skulle det vara bra, men jag har hört att det är svårt.”*

Adam

Adam har alltid blivit sedd som konstnär. Han har valt att inrikta sig på att rita seriefigurer och då mest en figur som liknar en som kommer från japan som kallas Manga. Han har också en dröm om att få åka till Japan och få jobba där. *”Det är många som säger att jag är duktig redan men jag är det i huvudsak men det finns alltid något att förbättra. Jag vill lära mig mer.”*

Calle

När Calle var sju år bestämde han sig för att bli serietecknare, men har inte tagit reda på vad som krävs för att bli det. Han vet ingenting om några skolor eller andra möjligheter att börja arbeta inom detta område. Han vet inte heller vad som utbildningsmässigt krävs eller hur och vart det finns arbeten. Calle är medveten om att han kommer att lära sig att måla med färger. Han tycker det är roligt med bild. Han har dessvärre svårt med övriga ämnen och i matte har han specialundervisning. Calles dröm är att få rita och måla medan han ska klara av gymnasiet. Calle åkte runt till olika skolor för att kolla. Han får reda på att två utav hans kompisar har sökt till samma skola. Han bestämde sig för att söka hit helt enkelt. Han har en uppfattning om att han ska bli serietecknare. Calle verkar inte veta så mycket om vad valet egentligen innebär men han får väl se vad det blir.

Sonja: *"För att bild är det enda jag kan. Jag har inga bra betyg. Så jag tyckte att jag passade här"* Under lektionstimmarna har inte Sonja enligt min vetskap som hennes lärare, gjort någonting. Hon menar nämligen att hon gjort allting i grundskolan och kan redan allting!

Bosse: *"Ja jag tyckte att det verkar intressant. Kul att lära sig att rita och måla så det är nog mest för att lära mig. Det måste vara roligare än att sitta och läsa och bara råplugga hela dagarna. Man kan ju ändå komma in på någon annan utbildning sen om man skulle vilja det. Man får ändå 2500 poäng."* Bosse väljer alltså att gå ett samhällsprogram med mycket bild som han anser bildestetiska programmet är för att det ska vara roligare. Han kommer inte att vidareutbilda sig, för han ska ligga hemma ett par år först.

4.1.8 Vad är bildkultur för dig?

Sonja

Trots att Sonja anser att bildämnet är det enda som hon är bra i så har hon enligt våran tolkning ingen aning om hur bildkulturen ser ut i vårt samhälle: *"Öh! Jag vet inte. Man ser ju sådant som folk har målat, ja det är väl allt"*

Bosse: *"Det är en del utav det som vi lever i. Bildkultur? Knepigt ord det där! Hur den ingår? Det beror på hur man ser det, man har ju bilder till allt. Det finns bilder till tidningar och propaganda det finns i mindre former, alla former och alla format."*

Han är medveten om bildspråket och bildens betydelse i samhället och att det säkert finnas många olika yrkesval om man skulle vilja vidareutbilda sig men han vill inte gå i skolan.

Adam

Adams syn på bildkulturen är att den förmedlar känslor. Han ser serietidningar som primära med sina överdrivna ansiktsuttryck men att det också finns olika ismer som står för bildkultur så som impressionismen: *"Jag tycker att bildspråket är väldigt viktigt för att kunna förmedla känslor."* Adam tycker däremot inte om att gå på konstutställningar för att de bara visar landskapsmotiv han går hellre i parker och tittar på folk och statyer. Han har trots sina kunskaper i att teckna en ganska snäv syn på vad bildskapande och bildkultur står för.

Erica

Erica säger att bildkulturen finns överallt. Men ser den som mest i grafittikonsten och planscher.

Calle

Calle är intresserad av att bli serietecknare och tycker att det är roligt att teckna. Vad bildkultur är vet han inte, men undrar om det är: *"Typ Picasso och sånt där?"*

Eva

Eva ser bildkulturen överallt hon hämtar inspiration ifrån sin omgivning: *"Jag tittar på bilder hela tiden. Jag tänker nog mer på det än vad andra gör."*

Elevernas syn på kulturen går genom sitt eget intresse de ser den som grafittikonst, serier eller som andras tavlor något som man använder att gestalta känslor med eller som information (planscher) eller propaganda.

4.1.9 Vad fick du för reaktion från din omgivning angående ditt val?

Sonja

Hennes mamma blev glad att hon skulle söka vidare och kompisarna tyckte att det skulle passa henne.

Eva: *"De flesta tyckte att jag skulle börja där. Jag tycker ju om det så mycket."*

Adam: *"Den första reaktionen var att de började asgarva, eftersom jag sa fel. Jag var jätteliten när jag bestämde mig för att gå estet. Jag kunde inte säga sådana svåra ord som estet så jag säger erotiska i stället. Det blev jättefel! Nu tycker min familj när de ser mina teckningar att jag definitivt skall gå estet, och få teckna mer och sådant där."* Adam vet med sig att han är duktig och hans familj säger att han är den enda konstnären i familjen och familjen stöttar honom i hans val.

Calle: *"Ja, mamma och pappa tyckte garanterat att jag skulle ta bild. Först av allt skulle jag testa, ja det blev ju inget bråk eller sånt."*

Erica

Eftersom Erica inte skulle gå på gymnasiet om hon inte kom in på estet så fanns det ingen som sa något negativt om hennes val: *"De sa att det passade mig."* Erica vill inte hålla på med något annat än att rita och måla. Hon har enligt henne själv en god vetskap om sin kapacitet som målare och hon tänker inte syssla med något annat.

Bosse

Enligt Bosse själv bryr han sig egentligen inte så mycket om skolan. Vad kompisarna tycker om hans val bryr han sig inte om. Det har inte de med att göra tycker han: *"Ja av morsan fick jag den uppfattningen att jag kunde gå vart jag ville. Pappa undrade varför jag inte valde teknik eftersom jag kom in där. Jag valde elteknik i en annan stad, och kom in där. Men jag hade flera kompisar som sökte och de kom inte in. Då kändes det ganska ovärt att bo någon stans helt själv utan att känna någon. Det är så jäkla hårt där med mycket matte, och jag har inte lätt för matte."*

4.1.10 Vad för sorts information fick du från din grundskola?

Sonja: *"Ingenting"* Vi undrade vad hennes syn på utbildningen är eftersom hon inte vet något om den. *"Jag vill lära mig mer om bild"*

Eva

Hon tycker att grundskolan har informerat henne tillräckligt om programmet.

Adam: *"Fick ingen information alls tycker jag"* Han har dock tagit reda på så mycket han kan själv: *"Det är många som säger att jag är duktig redan. Jag vet att jag är det i huvudsak men det finns alltid något att förbättra. Jag vill lära mig mer. Jag har alltid varit väldigt intresserad. Jag önskar att jag kunde få mig själv att jobba mer. Jag är så jätteslö så jag tar inte tag i det som jag borde göra, utan jag ritat hela tiden i stället. Även när jag har andra lektioner där jag inte skall rita."* Han berättar att han även ritat på övriga lektioner vilket inte uppskattas av de berörda lärarna.

Calle: *"Jag minns inte riktigt"* Calle kommer inte ihåg, men han förstår att han kommer att rita och måla.

Erica:

Erica fick heller ingen information från grundskolan men hon har nu fått reda på att hon ska få hålla på med lite av varje: *"Inte mycket. Nej, dom sa faktiskt ingenting."*

Bosse: *"Ja det var i princip ingenting Våran syo hon sa att det spelar ingen roll vad man hade för betyg, för man kommer ini alla fall. Sen har man ju också förstås hört av andra. Kompisar som har gått estetlinjen. Jag har släktingar som har slutat för att de tycker att det var för slappt. Fast då i en annan stad."*

4.1.11 Vad har du fått för upplysningar om program mål och kursinnehåll?

Sonja

Sonja har ingen aning om var kursen innebär och har heller inte fått någon information.

Eva

Eva har en klar uppfattning om vad program mål och kursinnehåll är.

Adam

Han är säker på att han har fått information om kurser och program mål här på skolan, men han har glömt vad det var. Adam vet att det är mer bild på programmet än vad det är på en vanlig skola.

Calle: *"Ja i den gamla skolan då målade man och så ritade och så. Då fick jag nästan klart för mig att jag kan ju inte bara rita med tusch, jag måste lära mig och göra lite med färger också."*

Erica

Någon eftergymnasial utbildning har hon inte så mycket kunskap om: *"Design, typ. Sedan har jag hört att det är en del som kommer att resa utomlands sedan. Det finns ju ingenting här"*

Bosse

Han tror sig ha fått information om kurser och program mål men det har han förträngt menar han.

4.1.12 Vad känner du till för möjliga vidareutbildningar inom bild?

Eva

Jag vill jobba med något som har med det att göra.

Eva vet att hon ska bli konstnär och då helst motivlackerare. Eva vet att det finns en skola i Örebro som har en utbildning i motivlackerering. För henne var valet inte svårt, hennes omgivning tyckte också att det var fullständigt naturligt. Hon är uppbackad hemifrån och har en morfar som är konstnär så hon vet lite vad hon ger sig in på.

Sonja

Hon vill utbilda sig till motivlackerare. *”Men då måste man gå sådan grejs som kostar mycket. Har jag hört.”*

Adam

Han vill jobba som serietecknare i Japan efter att ha gått en utbildning på en skola på Gotland där man undervisar i serieteckning och design.

Calle

Han vet ingenting om några eftergymnasiala skolor som han skulle kunna söka till.

Bosse

Bosse vet att det finns andra skolor att söka till efter gymnasiet men bli lite förvånad att man kan utbilda sig till konstnär och frågar hur länge utbildningen är. Vi svarar ungefär fyra till fem år. *”Oj, lika länge som till läkare!”*

4.2 Resultatet från dans och bildeleverna

Vad vi kommit fram till med denna undersökning, är att eleverna vet att de vill hålla på med någon form av estetik, i vårt fall bild eller dans. De hoppas på att de kan fortsätta med det hela sitt liv på ett eller annat sätt. De vill lära sig mer om respektive konstform och att de vill ha trevlig under tiden de gör det.

4.2.1 Resultatet från danseleverna

På första frågan säger alla sex elever att de har valt att gå på programmet för att de vill dansa. Sex elever av sex säger mer eller mindre med ett gemensamt ord, att de älskar att dansa. Två elevers motivation till valet varierar från de övriga fyra. Två elever vill kombinera sin gymnasietid. Två andra tycker att det är roligt att gå på Estetiska programmet.

I intervjun framgick även att fyra elever av sex skulle vilja söka vidare och jobba inom dans. Samtliga sex danselever har kommit i kontakt med dans tidigare. Fem av sex har dansat på kvällstid via kulturskola, ABF eller Medborgarskola. En av sex har kommit i kontakt med dans via trupp gymnastik. Ingen av dem har haft dans i grundskolan som obligatoriskt ämne men haft möjlighet att prova på dans i grundskolan.

Ordet danskultur var svårt att förstå, men eleverna hade ändå en medvetenhet när det gällde dans som scenkonst. Alla elever vet att dans finns med i musikalerna, shower och att dans finns mycket på tv.

Fem elever av sex fick positivt stöd hemifrån angående sitt gymnasieval. En elev av sex hade till en början motsträviga föräldrar vars oro låg i att hon inte skulle få samma behörighet som på Samhällsvetenskapliga programmet.

När det gäller informationen från grundskolan menar de flesta elever att de fått ganska lite med information. Några menade att syon inte var insatt i vad de olika kurserna skulle innebära. Det fanns någon elev som avråddes söka till programmet, för att det enligt syon inte var en utbildning. Två elever av sex har frågat kompisar för att få information. Två elever berättade att de fått bra information från sin syo. En av sex elever hade många frågor och tog eget ansvar, genom att fråga gymnasieskolans syo.

Eleverna säger att de har fått information om vad som händer just nu inte vad som förväntas längre fram. Någon menade att hon egentligen inte vet vad som kommer att hända första året men hon har inte frågat heller.

Fem elever av sex nämner Balettakademien som en efter gymnasial dansutbildning. Tre av sex nämner även KPS folkhögskola. En av sex nämner en Folkhögskola i Halmstad. Resultatet på denna fråga var att alla sex elever vet att det finns dansutbildningar.

4.2.2 Resultat från bildeleverna

På vår fråga om varför de sökte till programmet svarade samtliga, att de ville lära sig mer om bild. En elev sa att det var det enda som hon var bra på. Två stycken vill arbeta som serietecknare eller göra spel. En elev har en dröm om att få bli motivlackerare men har hört att det kostar pengar att gå på en sådan skola. Det visade sig att fyra av sex bildelever har sett tecknandet som något som de har gjort sedan de var små. De har levt i en nära relation till bilder Jag har alltid ritat, är vad de säger. Två stycken har märkt att de kan rita rätt bra men de har inte någon större relation till det utan tycker att det underlättar för dem den tid de går i skolan.

Bildkulturen i samhället är svårare för dem att definiera. En elev ser det utifrån sina intressen och menar att: ”*Graffiti är kul*” och får på så sätt en populärvetenskaplig synvinkel på vad kultur är för något. En vet inte alls vad bildkultur är. Två andra ser att bilder överallt.

På frågan om hur deras omgivning ställde sig till deras val så hade samtliga stöd från sina föräldrar och vänner. De känner att de har stöd hemifrån. Att de trivs är viktigt. En elev hade en far som undrade varför han inte började på teknikprogrammet eftersom han kom in där. Men enligt sonen så verkade det som om hans föräldrar inte brydde sig utan han fick göra som han vill.

Alla utom en hade fått mycket knapphändig information om det Estetiska programmet. Två stycken som var bosatta i en annan kommun hade inte fått någon information alls utan de hade fått skaffa sig den själva. Att de hade fått information om kurserna och program mål när de kom till sin nuvarande utbildning visste alla om, men de kom inte ihåg vad den handlade om. Det räckte med att de visste att de skulle rita och måla.

Alla utom en tror sig ha fått information om kurser och program mål när de varit på skolan för prövning. De vet med sig att de också har fått information om detta när de började

skolan. En tycker att det inte spelar någon roll eftersom man ändå inte kommer ihåg det efteråt.

Att det finns eftergymnasiala skolor som de kan söka till efter skolan vet alla. Ingen har dock en bestämd uppfattning om vad som finns och vart.

5. Diskussionen

Syftet med arbetet var att vi vill veta och förstå varför elever söker till det Estetiska programmet med inriktning bild och dans. Undersökningen skulle kunna ge svar på ifall elevernas förväntan på utbildningen är något annat än den som vi lärare och Skolverket har. Var de intervjuade elevernas förväntan liktydig med det som står i kursplanen för det bild- och dansestetiska programmet?

Vad vi kommit fram till med denna undersökning är att eleverna vet att de vill hålla på med någon form av estetik. De vill utveckla sina tidigare kunskaper inom dans och bild och förhoppningsvis syssla med någon form utav detta inom ett framtida yrke. Eleverna vill ha möjlighet att själva få utveckla det som de är intresserade utav. Enligt oss så måste skolan vara mycket lyhörd över hur elever tänker och se detta som en spegling mot dagen samhälle. Att skolan behöver utvecklas mot de kulturyttringar som finns i samhället är inte nytt. Thavenius (2004) menar i sin artikel, att skolan blir mer attraktiv om utbudet gagnar deras intresse. På vår skola försöker vi redan i dag beakta detta i undervisningen. Vi arbetar till exempel med serier, grafitti, motivlackering och vi undervisar i nya typer av dans som till exempel hip hop och Jazz-funk.

Eftersom eleverna är nyfikna på dessa nyare konstformer och dessa är relativt nya inslag i skolan behöver vi på ett tidigt stadium informera dem om att ”det gamla” teori, analys och reflektion också är något som hör till kursplanerna. Vi kan förstå av intervjuaren att eleverna inte hade kännedom om att detta hörde till kurserna.

Retoriken måste införas i skolan därför att samhället förändras med raketfart och speciellt inom det visuella mediet har det skett under de senare åren. Människan har tillgång till konstnärliga uttryck som aldrig förr. Ungdomarna ser mycket bilder i dag, som filmer, dataspel, tv, mobiltelefoner. De behöver lära sig att tyda det de ser, annars kan enligt vår mening åskådaren lätt bli ett offer för den kultur som breder ut sig i massmedia. Man märker att dagens ungdomar ser på bildskapandet på ett annat sätt i dag än för tio år sedan. Dansen med sina stora framsteg inom media påverkar eleverna att bli nästa års dansstjärna. Eleverna är mer inriktade på den populistiska sidan av konstvärlden. Begrepp som Graffiti, Manga, Popping, Locking och tv-program som Idol och Floor Filler fanns

inte förr i tiden, hela tiden sker det förändring. Den klassiska konsten är inte det de nämner som orsak till varför de söker till det Estetiska programmet.

Vad vi kommer fram till genom vår undersökning så är detta resultat förenligt med vad Skolverket vill med programmet. Programmets syfte är att eleverna skall få en grundläggande utbildning inom kultur och estetik samt få möjlighet att möta, uppleva och analysera uttryck inom olika konstarter. Vidare syftar programmet till att eleverna allsidigt utvecklar sin förmåga med skapande, inlevelse och uttryck (Skolverket, 2000). Genom att eleverna aktivt får lära sig själva inom sitt område, kan detta enligt pedagogen John Dewey, vara en framkomlig väg, inte bara till fostran inom etik och moral utan även att skolan blir mer relativ och anknyter till elevernas intressen (Svedberg et al, 2002).

Något som vi kommer komma tillbaka till under diskussionen är, att det är viktigt att vi, lärare kontinuerligt informerar eleverna om kursinnehåll och program mål. Vi lärare måste vara välutbildade och goda pedagoger inom vårt eget ämnesområde.

Vidare har vi märkt med denna undersökning, att en av anledningarna till att eleverna söker är att de tycker det är roligt med respektive ämne. Eleverna vill lära sig mer inom sitt område för att kunna utvecklas. Enligt Magnus Persson (2000) spelar estetikbegreppet en enorm roll för dagens unga. Det är inte bara de elever som vi intervjuat som tycker så, utan även andra utav dagens ungdomar upplever estetik som viktigt för sin egen personliga utveckling. Ungdomars vardag genomsyras så mycket av vardaglig estetik att det påverkar själva livet som sådant. För många elever är den estetiska kvalitén en förutsättning för att de ska trivas i skolan och med sitt skolarbete (Persson, 2000). Många av de intervjuade eleverna tycker att det är det bra att kombinera sina intressen inom bild eller dans med kärnämnen. Det finns elever som söker till programmet för att de tycker att de är sämre i andra ämnen och upplever dessa som svåra, medan de estetiska ämnen är lättare att ta till sig. En elev berättade att hon med sin vetskap om att hon har svårt att sitta still valde till dansprogrammet därför att det var lättare att motivera sig i övriga läsåmnen om man emellanåt fick röra på sig.

Enligt Skolverket kan programmet tjäna sitt syfte för elever som är allmänt svagpresterande och Estetiska programmet kan vara till gagn för elever som har det kämpigt i andra ämnen. Det gör att de tycker att det är roligare att gå till skolan.

Det är därför viktigt att vi, personalen på skolan, är väl införstådda av vikten att se varje elev som en individ och utgå från dennes förutsättningar när det gäller lärandet.

Pedagogen Howard Gardner ger en insikt i hur vi kan skapa förståelse för att elever som vi undervisar är olika och att de behöver olika sätt att lära sig. *”Vi har olika intelligensprofiler liksom vi ser olika ut, tänker vi på olika sätt. Det gör livet intressant – även om det gör arbetet i skolan mer komplicerat. De flesta kan utveckla tillfredställande förmåga inom varje intelligens. Fastän vi ofta klagar över vår ”medfödda” oförmåga på något område menar Gardner att så gott som alla kan utveckla varje intelligens till en rimlig hög nivå, under förutsättning att de får lämplig uppmuntran, vistas i en stimulerande miljö och får god undervisning.”* (Svedberg et al, 2002, sid. 214)

Även om inte dansen funnits som obligatoriskt ämne i grundskolan har de intervjuade danseleverna varit aktiva med dans på hobbynivå. Skolan skulle behöva, enligt vår uppfattning, införa dans som obligatoriskt ämne i grundskolan. Detta för att även barn, som inte har tillgång till privatundervisning innan gymnasiet, ska kunna känna att de har samma förkunskaper.

Hur skulle de antagnas förkunskaper till dansprogrammet ha sett ut om dansen var ett obligatoriskt ämne i grundskolan? Som vi nu kan urskilja har de flesta danselever utövat dans på hobbynivå. Det kan vara ett ekonomiskt hinder för vissa elever och de har inte haft råd att betala för sitt dansintresse. Vart skulle dessa danselever kunna nått om det fanns dans som ett obligatoriskt ämne i grundskolan?

Elever kan också, som Elisabeth Sjöstedt Edelholm skriver, huvudlärare i danspedagogik vid Danshögskolan i Stockholm, söka till det Estetiska programmet för att få en personlig utveckling (Grönlund et al, 2004). Detta framgår av till exempel den elev som inte kunde sitta still och behövde kunna ”röra på sig”.

Utav de elever som vi har intervjuat har samtliga elever utom en danselev blivit stöttade hemifrån på ett positivt sätt. Detta gör att eleverna enligt Elisabeth Skoglund (1998) känner sig trygga i sina val om de själva har fått välja sina uttrycksmedel. Samma danselevs föräldrar behövde först få information om att programmet ger behörighet till universitet och högskola innan de valde att stötta sin dotters val.

Vår skola erbjuder eleverna i nian att besöka vår skola vid tre tillfällen. Detta innebär att eleverna får följa det program som de är intresserade av, gör intagningsprövning och till sist kommer eleverna till skolan och träffar sin blivande klass. Syftet är att ge eleverna information om skolan och skolans program.

Vi har även efter att denna undersökning genomförts fört dialog med de tre syokonsulenterna på grundskolorna i kommunen. Vi har velat veta om denna information genomförts till eleverna om programmet. Syokonsulenterna ansåg att information har utgått, men ändå har undersökningen visat att flertalet av de intervjuade eleverna har dålig förkunskap om kurser och program mål.

Elevernas förkunskaper om vad skolan och programmet kan erbjuda dem verkar vara något som de glömt eller förträngt att de fått information om. Vi ställer oss i efterhand frågande till detta. Är inte eleverna mottagliga för denna sorts information? Som en slutsats av detta behöver vi lärare på skolan informera eleverna, vid terminsstart, på ett bättre sätt, som gör dem mer förberedda på vad som förväntas av dem.

Det har varit mycket lärorikt att få ta del av vad eleverna förväntar sig när de söker till programmet. En del har stora framtidsplaner och förväntar sig en utbildning som de kan ha användning utav när de ska söka vidare. Medan andra tycker att det verkar kul och få syssla med någon form av estetik samtidigt som de ändå blir behöriga att söka till högskola och universitet.

Vi känner att vi efter denna forskning kommer att vara mer lyhörda över det som eleverna säger vid den tidpunkt då de söker hit. Detta för att vi ska förstå dem bättre och också för att vi ska kunna se om vi kan ha de resurser som krävs för att bemöta deras krav på utbildningen. De ska få veta att det är rimligt att gå programmet även med ambition att utveckla sin personlighet och sociala förmåga.

En framtida forskningsfråga kan vara: Hur har våra elever använt sig utav den skolutbildning som vi gett dem? En annan intressant fråga skulle kunna vara: Får eleverna samma information från syokonsulenterna på olika skolor?

6. Referenser

- Danshögskolan (1990) *Dans i skolan – En metodikskrift*, Helsingborg
- Egidius, Henry (2002) *Pedagogik för 2000-talet*, Stockholm: Bokförlaget Natur och kultur
- Ejvegård, Rolf (2003) *Vetenskaplig metod*, Lund: Studentlitteratur
- Gardner, Howard (2000) *Den bildande människan*, Brain Books, Jönköping
- Grönlund, Erna & Wigert, Anne (2004) *Röster om danspedagogik*, Carlsson Bokförlag, Falun
- Gymnasieförordning SFS nr: 1992:394, Utbildnings- och kulturdepartementet, Stockholm
- Hartman, Jan (2004) *Vetenskapligt tänkande*, Studentlitteratur, Lund
- Johansson, Bo, Svedner, Per Olov (2001) *Examensarbetet i lärarutbildningen*, Kunskapsföretaget, Uppsala
- Kvale, Steinar (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Studentlitteratur, Lund
- Läraryrket (2002) *Lärarnas handbok, skollag, läroplaner, yrkesetiska principer*, Läraryrket, Solna
- Thavenius Jan (2004) Utgå från elevernas kultur (2004/Nr.2, maj, sid. 16, 17) *Pedagogiska magasinet*, Läraryrket, Stockholm
- Patel, Runa & Davidsson, Bo (1991, 2003) tredje upplagan *Forskningsmetodikens grunder*, Studentlitteratur, Lund
- Persson, Magnus (2000) *Populärkulturen och skolan*, Studentlitteratur, Lund
- Sammanträdesprotokoll från ÖVG 2000-01-25
- Skoglund Elisabeth (1998) *Lusten att skapa*, Bergs Förlag AB, Stockholm
- Skolverket (2000) *Estetiska programmet, Program mål, kursplaner, betygskriterier och kommentarer*, Fritzes och Skolverket, Borås
- Svedberg Lars, et al (2002) *Boken om pedagogerna*, Liber AB, Stockholm
- Svenska språknämnden (2005) *Svenska skrivregler*, Liber AB, Falköping
- Wahlström, Margo (1979) *Dansens historia*, Studentlitteratur, Lund

7. Bilagor

7.1 Bilaga 1

Huvudfråga:

- Varför valde du till det bild- dansestetiska programmet?

Följdfrågor:

- Vad är bild- danskultur för dig?
- Vad fick du för reaktion från din omgivning angående ditt val?
- Vad för sorts information fick du från din grundskola, om det estetiska programmet?
- Vad har du fått för upplysningar från lärare om kursinnehåll och program mål?
- Vad känner du till för möjliga vidareutbildningar inom dans/bild?

7.2 Bilaga 2

Hej!

Vi, Katrine Svahn och Maud Sandström är i slutskedet på vår pedagogiska utbildning. Vår sista uppgift i denna kurs är att skriva ett examensarbete. Vi vill undersöka varför elever söker till det Estetiska programmet med inriktning bild eller dans. Intervjun består av en huvudfråga samt ett par följdfrågor. Intervjun kommer att spelas in på kassetband som efter arbetet kommer att raderas. För att få svar på våra frågor kommer vi intervjua ett antal elever i årskurs 1. Eleverna får själva avgöra om de vill vara delaktiga i intervjun, samt att de när som helst under intervjun kan avbryta. I det slutliga och skriftliga arbetet kommer eleverna vara under synonym.

Eftersom vår målgrupp är elever som inte är myndiga behöver vi målsmans godkännande.

Med vänliga hälsningar

Katrine Svahn och Maud Sandström

Jag godkänner att.....deltar i intervjun

Målsmans underskrift

.....